

Podklady k analýze

Vstupom do NATO a Európskej únie prevzalo Slovensko spoluzodpovednosť za vývoj vo svete. Získali sme nielen výhody, ale aj povinnosti. Keď hovorím o záväzkoch, myslíme tým najmä na bezpečnostné záujmy Slovenska a našich spojencov. Dnešok prináša nepredvídateľné hrozby a krízové situácie vyžadujú **nasadenie síl rýchlej reakcie**. V prípade NATO ide o „response force“, v prípade Európskej únie o „battle groups“. Ich súčasťou bude aj do 200 slovenských vojakov, ktorí budú schopní zasiahnuť **do niekoľkých dní** v krízovej oblasti ktorejkoľvek časti sveta. A preto predkladáme na rokovanie vlády **„Analýzu a návrh úpravy legislatívneho rámca rozhodovacieho mechanizmu na vysielanie ozbrojených síl Slovenskej republiky do operácií medzinárodného krízového manažmentu“**.

Súčasná právna úprava nezodpovedá dnešným hrozbám a nie je dostatočne pružná pri nasadení síl rýchlej reakcie¹: Nereaguje na:

- * zmeny, ktoré nastali po 11. septembri 2001.
- * potrebu prijímať rozhodnutia v extrémne krátkych časových lehotách
- * nové vojenské operácie, predovšetkým NATO a EÚ.²

Najdôležitejšími faktormi rozhodovania o účasti OS v operáciách:

- charakter konkrétnej operácie,
- jej medzinárodný rámec,

¹ Podľa Ústavy SR:

NRSR - všeobecnú právomoc vysloviť súhlas na vyslanie ozbrojených síl mimo územia Slovenskej republiky
-všeobecnú právomoc vysloviť súhlas s prítomnosťou zahraničných ozbrojených síl na území Slovenskej republiky

VLÁDA SR - právomoc rozhodnúť o vyslaní ozbrojených síl mimo územia Slovenskej republiky a súhlas s prítomnosťou zahraničných ozbrojených síl na území Slovenskej republiky na účel humanitárnej pomoci, vojenských cvičení alebo mierových pozorovateľských misií

- súhlas s prechodom zahraničných ozbrojených síl cez územie Slovenskej republiky.
- právomoc rozhodnúť o vyslaní ozbrojených síl mimo územia Slovenskej republiky, ak ide o plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu, a to najdlhšie na čas 60 dní; toto rozhodnutie bezodkladne oznámi Národnej rade Slovenskej republiky.

² A preto cieľom predkladaného materiálu je:

- analyzovať na základe vecnej charakteristiky a kritérií najpravdepodobnejších operácií súčasný právny stav rozhodovacieho mechanizmu súvisiaceho s vysielaním ozbrojených síl mimo územia Slovenskej republiky a s prítomnosťou zahraničných ozbrojených síl na území Slovenskej republiky,
- identifikovať potrebu úpravy príslušných právnych predpisov, ktorá by zabezpečila flexibilitu rozhodovacích mechanizmov tak, aby Slovenská republika bola schopná plniť svoje záväzky v tejto oblasti včas, kvalitne a efektívne.

- miera záväznosti účasti pre Slovenskú republiku³ a
- časové limity na prijatie rozhodnutia o vyslaní.

Súčasný právny rámec

vyhovuje v prípade:

- vysielania OS do operácií spoločnej obrany podľa čl. 5 Severoatlantickej zmluvy,
- účasti OS na operáciách v rámci európskej bezpečnostnej a obrannej politiky,
- vysielania OS do operácií v rámci ad hoc koalícií typu Iracká Sloboda,
- humanitárnych operácií, vojenských cvičení, mierových pozorovateľských misií a prechodu zahraničných OS cez naše územie.

potrebujeme upraviť schvaľovanie:

- vyslanie príslušníkov OS mimo územia SR do operácií v rámci síl rýchlej reakcie NATO a EÚ,
- prítomnosti vojakov zahraničných OS na našom území,
- vysielania príslušníkov ozbrojených síl na výcvik mimo nášho územia
- účasti príslušníkov OS vo veliteľských a štábnych štruktúrach NATO, EÚ a ďalších.

Vyslanie príslušníkov OS SR mimo územia SR do operácií v rámci síl rýchlej reakcie NATO

Sily rýchlej reakcie vznikli ako odozva na nové bezpečnostné hrozby za účelom byť pripravení okamžite a adekvátne reagovať na vznik krízovej situácie, resp. hrozbu, ktorá ohrozuje stabilitu, mier a bezpečnosť vo svete. Z uvedených dôvodov je nutné, aby aj rozhodnutie našich ústavných orgánov o vyslaní ozbrojených síl SR do týchto operácií boli prijaté v extrémne krátkej dobe tak, aby do piatich dní od rozhodnutia príslušného politického orgánu NATO, resp. EÚ boli tieto pripravené na nasadenie. Na príprave rozhodnutia uvedeného politického orgánu sa Slovenská republika prostredníctvom svojich zástupcov podieľa a predkladá národné pozície potvrdené vládou SR, resp. NR SR.

Jednotky ozbrojených síl SR vyčlenené do síl rýchlej reakcie prechádzajú rôznymi režimami prípravy, ktorých vyvrcholením je tzv. certifikácia, t. j. potvrdenie bojovej spôsobilosti pre nasadenie. Táto certifikácia musí byť ukončená pred termínom pohotovosti ich nasadenia. Tieto jednotky sú dislokované na území SR a v prípade potreby a príslušného politického rozhodnutia sú nasadzované. Ústava SR priznáva vláde SR právomoc (čl. 119) rozhodnúť o vyslaní OS SR mimo územia SR, ak ide

³ operácií NATO, operácií Európskej únie, operácií v rámci ad hoc koalícií a veliteľských a štábnych štruktúr NATO a EÚ.

o plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu, a to najdlhšie na čas 60 dní s následným informovaním NR SR. Sily rýchlej reakcie budú však nasadzované na najpravdepodobnejšie operácie, a tými nie sú operácie podľa čl. 5 Severoatlantickej zmluvy. Naviac táto úprava neumožňuje aplikáciu vo vzťahu k bojovým skupinám EÚ.

Prítomnosť vojakov zahraničných OS na našom území

Súčasná právna úprava umožňuje vláde SR (čl. 119, písm. o)) vysloviť súhlas s prítomnosťou zahraničných OS na území SR len na účel humanitárnej pomoci, vojenských cvičení alebo mierových pozorovateľských misií, ako aj s prechodom zahraničných OS cez územie SR. V ostatných prípadoch rozhoduje o prítomnosti OS na našom území NR SR. Navrhujeme, aby bola delegovaná právomoc rozhodnúť o prijatí cudzích OS na území SR za účelom plnenia úloh spoločnej obrany SR podľa čl. 5 Severoatlantickej zmluvy, ako aj pri uplatnení princípu solidarity v rámci európskej bezpečnostnej a obrannej politiky.

Vysielanie príslušníkov OS na výcvik mimo územia SR

Súčasná právna úprava umožňuje vláde SR podľa čl. 119, písm. o) vysloviť súhlas s prítomnosťou zahraničných OS na území SR len na účel humanitárnej pomoci, vojenských cvičení alebo mierových pozorovateľských misií, ako aj s prechodom zahraničných OS cez územie SR, pričom vojenské cvičenie je len jedna zo súčastí vojenského výcviku. Navrhujeme upraviť právomoc vlády SR rozhodovať o vysielaní príslušníkov OS SR mimo územia SR za účelom výcviku ako širšej kategórie, ktorá v sebe vlastne obsahuje aj možnosť vysielania na vojenské cvičenie.

Účasť príslušníkov OS SR vo veliteľských a štábnych štruktúrach NATO a EÚ

Podľa súčasnej právnej úpravy by o vysielaní našich príslušníkov do týchto štruktúr mala rozhodovať NR SR.

V zmysle Ústavy Slovenskej republiky čl. 86, písmeno k) o vyslaní príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky do zahraničia rozhoduje Národná rada Slovenskej republiky s výnimkou prípadov uvedených v článku 119, písmeno o) a p), keď o vyslaní príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky rozhoduje vláda Slovenskej republiky. Vyslanie príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky do vojenských štruktúr NATO/EÚ spolu s udelením mandátu (národných obmedzení) spadá do pôsobnosti Národnej rady Slovenskej republiky. V zmysle zákona o ozbrojených silách Slovenskej republiky č. 321/2002 Z. z., § 6, odsek 2, písmeno c) aj vytvorenie vojenského zastúpenia a medzinárodné vojenské štruktúry, do ktorých možno vyslať príslušníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky, určuje vláda Slovenskej republiky. Z toho dôvodu je treba určiť uznesením vlády Slovenskej republiky štruktúry, do ktorých budú vyslaní príslušníci Ozbroyených síl Slovenskej republiky. Minister obrany Slovenskej republiky vyšle personálnym rozkazom konkrétneho príslušníka Ozbroyených síl Slovenskej

republiky na jemu určený post. Túto otázku rieši predložený návrh uznesenia vlády Slovenskej republiky.

Keďže konkrétna pozícia ponúknutá v rámci vojenských štruktúr NATO Slovenskej republiky, podlieha režimu ochrany utajovaných skutočností, určujú sa počty príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky súhrnne ako do zastúpenia Slovenskej republiky, tak aj na vyslanie do vojenských štruktúr NATO/EÚ. Členovia vlády i poslanci výboru Národnej rady Slovenskej republiky pred rozhodovaním dostanú ako prílohu utajovaný dokument, ktorý tieto súhrnné čísla rozpisú do konkrétnych orgánov zastúpenia a do konkrétnych vojenských štruktúr.

Kľúčové teda je, aby sme dokázali čo najpružnejšie reagovať. Potrebujeme teda, aby sa niektoré právomoci presunuli z parlamentu na vládu. Okrem novelizácie zákona o ozbrojených silách musíme zmeniť aj ústavu.

Potrebujeme novelizovať:

- doplniť právomoc pre vládu rozhodnúť o vysielaní vojakov do misií⁴,
- Zákon o OS SR⁵ s cieľom zovšeobecniť tento paragraf, pretože momentálne obsahuje príliš konkrétnu špecifikáciu (požiadavky na údaje o presnom druhu jednotiek, počte vojakov atď. To však nevieme dopredu povedať, pretože pôjde o sily okamžitej reakcie zasahujúce v krízových oblastiach vo veľmi krátkom čase.)
- V ústave je už delegovaná právomoc na vládu v prípade krízovej situácie, pri ktorej požiadame o pomoc spojencov. Rozhodnutie platí 60 dní, preto aj v prípade novelizácie v súvislosti s NRF resp. BG hovoríme o rovnakom čase,
- Vláda o vyslaní musí neodkladne informovať parlament. Do 60 dní sa musí zísť parlament, rokovať o vyslaní (rozhodnutí vlády) s tým, že buď mandát (misiu) predĺži a rozhodnutie vlády potvrdí, alebo toto zruší!!!

Teda zopakujem **vláda bude môcť podľa nášho návrhu:**

1. rozhodnúť o vyslaní ozbrojených síl najdlhšie **na čas do 60 dní**,
2. rozhodnúť o prítomnosti zahraničných ozbrojených síl na území Slovenska najdlhšie **na čas do 60 dní**

⁴ Článok č.119

⁵ Zákon o OS SR č. 321, § č.12. - s cieľom zovšeobecniť tento paragraf, pretože momentálne obsahuje príliš konkrétnu špecifikáciu (požiadavky na údaje o presnom druhu jednotiek, počte vojakov atď. To však nevieme dopredu povedať, pretože pôjde o sily okamžitej reakcie zasahujúce v krízových oblastiach vo veľmi krátkom čase.)

Čo sa týka legislatívneho procesu, keďže vláda odsúhlasila predkladanú analýzu, pripravíme najneskôr do októbra novelu spomínaného zákona a ústavy. Zo strany Aliancii vyvstala požiadavka o zapojenie OS SR sa do NRF už v r.2007. Naša ambícia je prispieť do NRF už v 2.polovici roku 2006, preto je nevyhnutnosť tejto právnej úpravy.

Nielen preto budeme veľmi podrobne vysvetľovať nielen koalíčným, ale aj opozičným poslancom dôvody, ktoré nás nútia k zmenám.

Prehľad postavenia exekutívnej a legislatívnej moci vo viacerých krajinách NATO a EÚ v otázke rozhodovacích mechanizmov týkajúcich sa vyslania ozbrojených síl do operácií medzinárodného krízového manažmentu

Medzi vybrané štáty, v ktorých parlamenty nemajú právo rozhodovať o vyslaní ozbrojených síl (ďalej len OS) do operácií na podporu mieru (ďalej len OPM) napríklad patria:

USA, VB, Kanada, Francúzsko, Poľsko, Portugalsko, Španielsko a Belgicko
Tieto krajiny patria k prezidentským prípadne polo-prezidentským systémom či parlamentným demokraciám Westminsterského typu.

Opačný stav možno nájsť v týchto krajinách:

Pobaltské štáty, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko, ČR, relatívne Maďarsko, Taliansko, Holandsko, Nórsko, Švédsko a Dánsko

V prípade parlamentných demokracií jednoznačne platí, že **osobitné postavenie parlamentu sa prejavuje aj v týchto silných zahranično-politických a bezpečnostno-politických prerogatívach (výsadách).**

USA

Hoci má americký Kongres právo vyhlásiť vojnu (článok I, sekcia 8, odstavec 11), otázka vyslania OS do zahraničia v rámci OPM je inou otázkou⁶. Od roku 1973 (po nevyhlásenej vietnamskej vojne) má americký prezident na základe War Powers Act (Zákon o vojnových silách) povinnosť konzultovať akékoľvek vyslanie vojakov do

⁶ Vyhlásenie vojny sa už od druhej polovice 20. storočia v podstate prestalo používať a tým, že ho vystriedal koncept a implementácia krízového manažmentu predstavujúci všetky typy operácií okrem humanitárnej pomoci v prípadoch katastrof spolu s pojmami „war-like actions“ prináša iné implikácie nielen pre rozhodovaciu časť politického procesu

zahraničia s Kongresom a ak nezíska jeho súhlas do 60 dní od vyslania v priebehu nasledovných 30 dní ich musí stiahnuť.

História však poskytuje dostatok príkladov k tomu, aby sme sa mohli domnievať, že túto právnu úpravu si americkí prezidenti vykladajú odlišne a neľadali vždy súhlas Kongresu (napríklad Somálsko, Haiti a v podstate i Bosna). Ten okrem toho môže použiť tiež svoje právo finančne limitovať konkrétnu misiu, čo sa de facto rovná jej ukončeniu (napríklad Somálsko v rokoch 1992-1993).

Ostatné štáty prvej skupiny

Majú rovnaké postavenie exekutívnej moci, ak nie ešte silnejšie (bez práva parlamentu ovplyvňovať s tým súvisiace otázky, ako napríklad trvanie misie a iné).

Parlamentné demokracie – druhá skupina štátov

V jednotlivých štátoch sa síce nachádzajú určité rozdiely v tom, aké ďalšie otázky súvisiace s vyslaním a prítomnosťou OS na OPM v zahraničí sú v kompetencii parlamentov, ale právo na odsúhlasenie je jednoznačne v rukách parlamentov aj v prípadoch absencie presnej ústavnej úpravy.

Na záver možno zhrnúť, že v otázke angažovania sa parlamentov v tejto a iných súvisiacich otázkach existujú zhruba 4 modely:

1. Prvým je „široko“ formulované právo parlamentu nielen odsúhlasovať OPM, ale tiež diskutovať a ovplyvňovať rozličné „detaily“ týchto operácií (napríklad operatívne otázky ako pravidlá angažovania sa, velenie či hodnotenie rizík, právo navštíviť tieto sily v zahraničí či rozhodnutie týkajúce sa samotnej dĺžky trvania misie). Príkladom je Dánsko, Nemecko či Holandsko;
2. Užšie vymedzené právo parlamentu „len“ na akési prvotné odsúhlasenie OPM s tým, že vláda následne de facto dostáva „bianco šek“. Z uvedených štátov je to praxou v Taliansku a v Nórsku.
3. Tretím sú prípady obmedzeného práva parlamentu takmer len na to, aby bol informovaný o vyslaní ozbrojených síl do OPM, aj keď príklad Spojených štátov zasa nedáva americkému Kongresu až také slabé postavenie;
4. Posledný model, v ktorom parlament nemá žiadne kompetencie v tejto oblasti nepredstavuje žiadna z porovnávaných zhruba 21 krajín euroatlantického priestoru.

Zdroje:

Hans Born, Heiner Hanggi: Governing the use of force under international auspices: deficits in parliamentary accountability, SIPRI Yearbook 2005: Armaments, Disarmament and International Security

Marc Houben: On a European War Powers Act. In: CEPS Commentary,

<http://www.ceps.be/Commentary/June03/Houben.php>, 11.7.2003

Peter M. Vangjel, Sarah Botsai, M. English: An Invitation to Struggle – the Bosnia Deployment. Archive copy of the National War College of the National Defense University.

Prehľad postavenia exekutívnej a legislatívnej moci v krajinách V4 v otázke rozhodovacích mechanizmov týkajúcich sa vyslania ozbrojených síl do operácií medzinárodného krízového manažmentu

Česká republika

Otázku vyslania ozbrojených síl ČR do zahraničia vymedzujú v českej ústave osobitne články 39 a 43. Síce má česká vláda podľa článku 43 právo rozhodnúť o vyslaní OS do zahraničia maximálne na dobu 60 dní okrem iného aj v rámci „mierových operácií na základe rozhodnutia medzinárodnej organizácie, ktorej je ČR členom“, avšak túto právomoc podmieňuje jednak súhlasom prijímajúceho štátu (odsek 4, písmeno B) a zároveň umožňuje parlamentu zrušiť rozhodnutie vlády už len nadpolovičnou väčšinou poslancov ktorejkoľvek z komôr (odsek 6 tohto článku). Okrem toho je vláda povinná informovať bezprostredne parlament o svojom rozhodnutí týkajúcom sa tejto oblasti.

Pokiaľ teda ide o tie operácie na podporu mieru, ktoré si vyžadujú prijatie rozhodnutia vo veľmi krátkom čase s mandátom medzinárodných organizácií ako NATO, EÚ či iných, právna úprava v ČR ich zatiaľ špecificky nereflektuje a spadajú do spomenutej úpravy, ktorá do určitej miery limituje plnenie takýchto záväzkov ČR ako členského štátu.

Článok 39

- (1) Komory jsou způsobilé se usnášet za přítomnosti alespoň jedné třetiny svých členů.
- (2) K přijetí usnesení komory je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných poslanců nebo senátorů, nestanoví-li Ústava jinak.
- (3) K přijetí usnesení o vyhlášení válečného stavu a k přijetí usnesení o souhlasu s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky nebo s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky, jakož i k přijetí usnesení o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů.
- (4) K přijetí ústavního zákona a souhlasu k ratifikaci mezinárodní smlouvy uvedené v čl. 10a odst. 1 je třeba souhlasu třípětinové většiny všech poslanců a třípětinové většiny přítomných senátorů.

Článok 43

- (1) Parlament rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.
- (2) Parlament rozhoduje o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem.
- (3) Parlament vyslovuje souhlas
 - a) s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky,
 - b) s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky,nejsou-li taková rozhodnutí vyhrazena vládě.
- (4) **Vláda** rozhoduje o vyslání ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky a o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky, a to nejdéle na dobu 60 dnů, jde-li o
 - a) plnění závazků z mezinárodních smluv o společné obraně proti napadení,
 - b) účast na mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, a to se souhlasem přijímajícího štátu,
 - c) účast na záchranných pracích při živelních pohromách, průmyslových nebo ekologických haváriích.

(5) Vláda dále rozhoduje

a) o průjezdu ozbrojených sil jiných států přes území České republiky nebo o jejich přeletu nad územím České republiky,

b) o účasti ozbrojených sil České republiky na vojenských cvičeních mimo území České republiky a o účasti ozbrojených sil jiných států na vojenských cvičeních na území České republiky.

(6) O rozhodnutích podle odstavců 4 a 5 informuje vláda neprodleně obě komory Parlamentu.

Parlament může rozhodnutí vlády zrušit; ke zrušení rozhodnutí vlády postačuje nesouhlasné usnesení jedné z komor přijaté nadpoloviční většinou všech členů komory.

Poľsko

Patrí do prvej skupiny štátov s prezidentským systémom a tak parlament nemá právo rozhodovať o vyslaní ozbrojených síl (ďalej len OS) do operácií na podporu mieru (ďalej len OPM).

Ústava Poľskej republiky z roku 1997

Kapitola IV – Sejm a Senát

Článok 117

Zásady pre nasadenie ozbrojených síl za hranice Poľskej republiky budú špecifikované ratifikovanou medzinárodnou zmluvou alebo nariadením. Zásady pre prítomnosť cudzích vojsk na území Poľskej republiky a zásady pre ich presun v rámci tohto územia budú špecifikované ratifikovanými medzinárodnými zmluvami alebo nariadeniami.

Článok 136

V prípade priameho vonkajšieho ohrozenia štátu nariadi prezident republiky, na žiadosť predsedu vlády, všeobecnú alebo čiastočnú mobilizáciu a nasadenie ozbrojených síl na obranu Poľskej republiky.

Maďarsko

Osobitným prípadom je **Maďarsko**, ktoré v novembri 2003 zmenilo úpravu tejto otázky, zrejme pod tlakom z aliancie, a **v prípade konsenzuálnych operácií NATO presunulo rozhodovanie na vládu**. V prípade misií pod vedením iných organizácií (EÚ, OSN...) či ad hoc koalícií však parlament rozhoduje i naďalej a dokonca na základe kvalifikovanej väčšiny.

Ústava MR upravuje tieto otázky osobitne v článku 19, ktorý dáva parlamentu právo rozhodovať okrem iného o „participácii ozbrojených síl v operáciách na udržanie mieru, humanitárnych operáciách v zahraničí či o (ich) udržiavaní za hranicami“ až na výnimky zakotvené v tomto kľúčovom právnom dokumente. Touto výnimkou, kedy má toto prerogatívum vláda a nie parlament sú dve situácie,

obe súvisiace s implementáciou rozhodnutí Severoatlantickej aliancie. Prvou je „použitie maďarských a zahraničných ozbrojených síl na základe rozhodnutia Severoatlantickej rady“ a druhou „vyslanie síl na základe rozhodnutia NATO“ (dodatok k ústave - článok 40/C, odstavec 1 a 2).

Kapitola II Parlament

Článok 19 Právomoci a zastúpenie

- (1) Parlament je najvyšším orgánom štátnej moci a zastúpenia ľudu v Maďarskej republike.
- (2) Pri výkone svojich práv založených na suverenite ľudu bude parlament zabezpečovať ústavný poriadok spoločnosti a určovať organizáciu, zameranie a podmienky vládnutia.
- (3) V rámci tejto oblasti právomoci parlament:
- prijíma Ústavu Maďarskej republiky;
 - schvaľuje zákony;
 - určuje sociálnu ekonomickú politiku krajiny;
 - posudzuje vyrovnanosť verejných financií, schvaľuje štátny rozpočet a jeho realizáciu;
 - rozhoduje o vládnom programe;
 - uzatvára medzinárodné zmluvy dôležitého významu pre zahraničné vzťahy Maďarskej republiky;
 - rozhoduje o vyhlásení vojnového stavu a o uzavretí mieru;
 - v prípade vojny alebo bezprostredného nebezpečenstva ozbrojeného útoku zo strany cudzej mocnosti (nebezpečenstvo vojny) vyhlasuje stav štátnej krízy a zriaďuje Radu národnej obrany;
 - vyhlasuje stav ohrozenia, v prípade ozbrojených akcií zameraných na zvrhnutie ústavného poriadku alebo na získanie výlučnej kontroly verejnej moci, v prípade násilných činov páchaných silou zbraní alebo ozbrojenými skupinami, ktoré vážne a v masovom rozsahu ohrozujú životy a majetok a v prípade prírodnej alebo priemyselnej katastrofy;
 - s výnimkami stanovenými v ústave nariaďuje použitie ozbrojených síl v zahraničí a na území krajiny, nasadenie cudzích ozbrojených síl v Maďarsku alebo v iných krajinách z územia Maďarska, **účasť ozbrojených síl v mierových misiách, humanitárnych operáciách na bojiskách v zahraničí a rozmiestnenie ozbrojených síl v zahraničí** alebo cudzích ozbrojených síl v Maďarsku;
 - volí prezidenta republiky, predsedu vlády, členov ústavného súdu, parlamentného obmudsmana, predsedu a podpredsedov Úradu štátneho auditu, predsedu najvyššieho súdu a generálneho prokurátora;
 - na základe odporúčania vlády, ktoré bude najprv predložené ústavnému súdu na posúdenie, rozpúšťa zastupiteľské orgány miestnych samospráv, ktorých činnosť bola posúdená ako neústavná, rozhoduje o území žúp, ich názvoch a sídlach ako aj o vyhlásení miest, ktoré majú práva na úrovni žúp a o zriadení obvodov hlavného mesta;
 - uplatňuje všeobecnú amnestiu.
- (4) Dvojtretinová väčšina hlasov poslancov parlamentu bude vyžadovaná pre rozhodnutia stanovené v bodoch g), h) a i) odstavca (3).
- (5) {...}
- (6) Dvojtretinová väčšina hlasov prítomných poslancov parlamentu bude vyžadovaná pre rozhodnutia stanovené v bode j) odstavca (3).

Článok 40/C.

(1) Vláda bude mať právomoci schváliť:

a) použitie jednotiek maďarských a zahraničných ozbrojených síl na základe rozhodnutia Severoatlantickej rady alebo

b) nasadenie vojsk na základe rozhodnutia Organizácie severoatlantickej zmluvy v súlade s odsekom j) odstavca (3) článku 19.

(2) Vláda bude neodkladne informovať parlament a súčasne prezidenta republiky o svojich rozhodnutiach urobených podľa odstavca (1).

